

so prevedeni. Prevedeni so tudi učitelji z gimnazijsko maturo, a položiti bodo morali še strokovni izpit.

— **Prevedene učiteljske ženske ročnih del:** Ministrstvo prosvete je imenovalo za stalne učiteljice ročnih del v III. kategoriji, 1. skupini: Karolino Vrečko v Slovenjgradcu; Matildo Zvinšek v Napolju; Marico Paulšek v Račah; Ivano Brus v Mariboru; Emo Kranjc v Mariboru; Beato Sedečič v Mariboru; Angelo Karba v Ljutomeru; Terezijo Kunej-Borštner v Trbovljah; Marijo Laznik v Hrastniku; Ano Grmovšek v Pilistanju; Marico Trampuš na Homicu; Matildo Vudler na Rečici; Marijo Pečar pri St. Pavlu nad Preboldom; Josipino Tratnik v Celju; v III. kategoriji, 2. skupini: Ano Smolnikar v Vojniki; Nežo Mejač v Motniku; Terezijo Duganč v Velikih Laščah; Marijo Godnič v Žrečah; Jožico Kavšek v Račah; Ljudmilo Arzenšek v Trbovljah; Gizelo Žen v Soteski; Marijo Avbelj v Ljubljani; Ivanko Demšar v Ljubljani; Cecilijo Skubic v Ljubljani; Karolino Zehrer v Mostah; Ido Kotnik v Selnici; Emo Sešek-Cajko pri Sv. Bolfenku; Marijo Kit v Rogaški Slatini; Ano Povh pri Sv. Venčeslavu; Marico Trobej v Šoštanju; v III. kategoriji, 3. skupini: Rozalijo Gaberc v Lenu; Franjo Urbas v Braslovčah.

— **Magister, doce te ipsum...** »Slovenčevemu« uvodniku priporočamo naj si predse postavi zbirko praktičnega življenja in udejstvovanja katehetov v šoli, ki jo je izdal leta 1907. Sedanjí predsednik Čehoslovaške republike dr. Th. G. Masaryk pod naslovom »Ein Katehetenspiegel« (Frankfurt a. M. 1917 — Wien, Verl. L. Rosner). V tej knjigi je zbranih samo nekaj slučajev, ki nam kažejo, kako daleč je odstranjena ravno duhovščina od pozitivnega krščanstva, ki ga zagovarja vsikdar napredno učitelstvo. Te slučaje naj si ogleda člankar, predno vzdrži svoje trditve glede učitelstva.

— **lu Zakaj smo prinesli srbsko stališče glede pouka verouka.** Preradi se čudimo, da se Srbi tako malo ozirajo na naše razmere, še bolj se pa čudimo, kako se oni zavzemajo za stališča v šolskih vprašanjih, ki ne odgovarjajo našim razmišljanjem. Če se pa v globlino v njihovo zgodovino, v mentaliteto naroda in učitelstva, tedaj nam postaja marsikaj jasnejše. Tako vprašanje je tudi vprašanje verskega pouka v osnovni šoli. Oni vztrajajo na svojem stališču! Globlje se tega vprašanja sploh ni razmotrivalo, ne z našega in ne z njihovega stališča. Učitelstvo se je pri nas dosedaj še vedno izrekalo proti srbskemu stališču, in sicer iz treh momentov: radi števila ur, ki že itak presega maksimum, radi nadzorstva in iz političkih ozirov. Duhovščina je zastopala svoje stališče bolj iz vzroka nadoblasti nad šolo, kateri boj vodi proti šoli pri nas še iz za dobe padca konkordatske šole. V obeh slučajih igra tradicija zgodovinskega razvoja obeh narodov svojo vlogo. Našel se bo pa gotovo kak znanstvenik, ki bo tradiciji nadel še kako »pravno stališče«. Da je ethos le dobrodošla krinka, nam je priča zgodovina naše šole in strastni boj duhovščine proti šoli ob padcu konkordatske šole; pri nas v času, ko ni bilo dvoma o mišljenju tedanje generacije učitelstva. Smatrali smo za svojo dolžnost, da smo objasnili srbsko stališče, ker s tem utrjujemo medsebojno spoznavanje mišljenja in naziranja. »Narodna Prosveta« je nedavno prinesla glavne izcepke iz dr. Šusteršičeve brošure, ki kažejo zlorabo vere s strani klerikalizma pri nas — tudi to je napredek, znak, da se zanimajo za nas. Ne bojmo se pogledati malo čez plovce Slovenije; razumljiv pa je krik separatističnega tabora, ker tudi v tem vprašanju išče le sebe in svoje — moči.

— **Slomškarija ljubljanske okolice** je zborovala te dni in je vso svojo duševno plitvost objavila v »Slovenca«. Ne pečali bi se z njo, da se niso obregli ob stvari, ki generala Štruklja prav nič ne brigajo. Vse njihove resolucije se pečajo namreč z urejanjem »Učiteljskega Tovariša«, kjer obžalujejo in obžalujejo Slomškarijo. Da »Učiteljski Tovariš« ne propagira slovenskega separatizma. Kadar bo »Tovariš« njihovo glasilo, se bomo tudi ozirali na nje, doslej je pa smer učitelstva, ki stoji za »Tovarišem« diametralno nasprotna od njihove, ker gre za narodnim in državnim ujedinjenjem in proti separatizmu plitvega obzorja, ki ga goji Slomškarija.

— **Državna vzgoja Slomškove zveze.** Glede vprašanja: kako naj učitelj služi narodu in državi, je po objavi »Slovenca« z dne 12. febru-

arja t. l. sklenila Slomškova zveza za ljubljansko okolico na zborovanju dne 9. t. m. sledeče: »Glede referata za okrajno konferenco ljubljanske okolice, v kateri naj učitelstvo napiše kako naj učitelj služi narodu in državi, se je sročila misel, naj se vsebinske te naloge suče v smislu znanega pregovora: za malo denarja malo muzike.« — Rimski hlapci, odsekajo pa to svoji lastni nacionalni državi.

— **Dopusti učnim osebam; postopanje pri podeljevanju.** Glede dopustov (izostankov iz službe) odreja višji šolski svet na podlagi zakona o civilnih uradnikih in ostalih državnih uslužbencih z dne 31. julija 1923 začasno nastopno: **Če zbolí učna oseba ali je sicer zadržana priti v službo,** mora po čl. 104. takoj ali vsaj v 24 urah o tem poročati svojemu neposrednemu starejšini (šolskemu vodji, ravnatelju); šolski vodja, ravnatelj okrajnemu šolskemu nadzorniku, odnosno pristojnemu nadzorniku za srednje šole; okrajni šolski nadzornik pristojnemu višjemu šolskemu nadzorniku. — Svoj izostanek mora opravičiti in starejšina prevzame popolno odgovornost za to, da je bil izostanek v resnici neizbežen in odsotnost dovoljno opravičena. Če dvomi o resnični potrebi izostanka, poroča izčrpano višjemu šolskemu svetu. — Ako traja bolezen, oziroma drugačen zadržek dalje kakor se d e m dni, mora neposredni starejšina o vsakem slučaju takoj poročati višjemu šolskemu svetu, pojasniti vse okoliščine in priložiti opravičilo (zdravniško izpričevalo, uradno potrdilo i. dr.) prizadete učne osebe. — Višji šolski svet bo potem primerno ukrenil in učno osebo o ukrepu obvestil. Opozarja pa že sedaj na točko 7. in na zadnji odstavek člena 133. čin. zak. — Pri boleznih, ki vsled svojega značaja ne zahtevajo takojšnjega izostanka od službe, je vlagati pismene prošnje za dopust, naslovljene na ministrstvo prosvete. Do rešitve prošnje je ostati na službi, če ne nastopi med tem bolezen v taki meri, da to ni mogoče. V tem primeru je potem postopati do rešitve vlozene prošnje po čl. 104. čin. zak., kakor je to uvodoma povedano. Pripominja pa se, da je ministrstvo prosvete z odlokom P. br. 652 od 1. februarja 1924 odredilo, da se bo moglo dovoljevati le omejeno število bolezenskih dopustov in da kolegialnost zahteva čimdaljšo vztrajanje v službi, ker bi sicer v resnici in težko bolne učne osebe ne mogle dobiti dopusta zaradi manj bolnih, ki ne služujejo. — **Prošnje za podaljšanje dopustov** se morajo vlagati najmanj 10 dni pred potekom dovoljenega dopusta. Proti učni osebi, ki bi ne vložila take prošnje pred potekom dopusta, pa izostala od službe po njegovem poteku, se bo uporabljal prejšnji omenjeni točka 7., čl. 133.

— **Dopuste po privatnem poslu v zmislu čl. 110. čin. zak.** dovoljuje do 10 dni na podlagi poverila gospoda ministra prosvete P. br. 415 od 22. januarja 1924 predsednik višjega šolskega sveta, preko 10 dni pa ministrstvo prosvete. Prošnje za odsotnost od službe po privatnem poslu je torej predlagati na višji šolski svet. — **Slučaji, ki se jih ne da predvideti,** kakor n. pr. smrt v rodini, poklic k uradni zaslišanju in podobno, spadajo pod točko A tega odloka. — **Vse prošnje in poročila je pošiljati po uradni poti** in jih odpravljati kot jako nujno zadevo.

— **Naročniki koledarja** naj nemudoma poravnajo naročnino. Naj bo to zadnji opomin! Zamudniki nam povzročajo mnogo nepotrebnega posla.

— **Nabiralci naročnikov »Zvončka«** naj označijo pošiljko zneska za 2. številko na položnici z označbo »Mesečniki — 2. številka«. Koncem tega tedna prejmete 2. številko. Na zalogi imamo še par sto izvodov 1. številke, ki z njo lahko postrežemo naročnikom. Skrbite, da nam ostanejo vsi naročniki zvesti celo leto, ker bi sicer nastala med letom pri upravi velika zmeda in tudi gmotna škoda izdatna. Vsako napako v dostavljanju nam takoj javite, da jo odpravimo.

Uprava »Zvončka«.

— **Učiteljski koledar** je na razpolago okroglo še v 1000 izvodih, kakor poroča »Narodna Prosveta«. Udruženje apelira na učitelstvo, da razpeča še te izvede, ker je čisti dobiček namenjen UJU v gmotno podporo. Apeliramo posebno na okrajne učiteljske knjižnice in na lokalne učiteljske knjižnice, da si ga nabavijo. Na vrednosti bo pridobil koledar posebno v poznejših letih, ker bo v njem lahko vsakdo našel potrebnih šolskih in prosvetnih podatkov iz cele države in ker je to prvo skupno pedagoško in stanovsko delo slovenskega, hrvaškega in srbskega učitelstva. Naroča se pri Udruže-

nju Jugoslovenskega učitelstva — Beograd. »Učiteljski dom«.

— **Upokojeni učitelji in učiteljice.** Ministrstvo prosvete je upokojilo naslednje učitelje v področju Slovenije. Albino Kocijančič-Ažman v Ljubljani; Cecilijo Kocbek v Dobrovcah; Rozo Salberger v Mostah; Maro Opašič-Vrišer v Lajtersberg-Krčevini; Pavlo Režek-Zurc v Novem mestu; Irmo Pakač v Kapči; Franja Petrič v Ljubljani; Jakoba Kovačič v Pragerskem in veroučitelja Regalata-Čebulja v Ljubljani.

— **Ljubljanske člane S. Š. M.** opozarjam, da so knjige za l. 1923. na razpolago in se dobe v sredo in petek popoldne pri poverjeniku R. Gramu v Učiteljski tiskarni, soba št. 17. Člani, ki se niso doplačali članarine na Din 30, naj to store ob prejemu knjig.

— **Zahvala.** 8. in 9. februarja se je vršil v Črnomlju knjigoveški tečaj pod vodstvom tov. Ivana Zagažena. Knjigoveški tečaj ni samo važen za učitelstvo, v prvi vrsti za našo šolsko mladino. Želimo samo, da se napravi take tečaje po možnosti pri vsakem okrajnem učiteljskem društvu; zadnji se je vršil v Slov. Bistrici. Naj mu bo uspeh tečaja v vzpodbudo za nadaljne tečaje. Za trud se mu zahvaljujejo udeleženci tečaja.

— **Ip Na občnem zboru jeseniške podružnice »Slov. čeb. društva«** dne 2. t. m. je imel tov. Iv. Šega predavanje: »Življenje naše čebele«. Predavanje je bilo prav poučno in vsestransko zanimivo. Predavatelj je obljubil predavanje nadaljevati.

— **Ip »Ljudsko vseučilišče« na Jesenicah v »Delavskem domu«.** (Nadaljevanje predavanj). 65., 66. »Pridelovanje železa«. Fr. Zupančič. 67. »Določilo angleškega proletarijata«. Fr. Zupančič. — Dne 11. decembra 1923 je priredilo društvo »Svoboda« »Spominski večer Iv. Cankarja«. Spominski govor je imel Iv. Šega. 68. »Premog, bogastvo naše države«. Iv. Šega. (Predavanje je namenjeno za štiri večere). 69., 70. »Ljudsko vseučilje«. Priredilo na sv. večer »Božičnico«, ki je prav dobro uspela. Poleg godbenih točk in obdarovanja sta imela tovariša Iv. Šega in Fr. Zupančič vsak po eno predavanje, in sicer prvi »Božični običaji pri slovanskih narodih«, a slednji pa: »Kaj pravi sv. pismo o rojstvu našega odrešenika«.

— **Uradna učiteljska konferenca prekmurskega učitelstva** se je vršila v telovadnici realne gimnazije v Murski Soboti dne 29. septembra 1923. — Poročamo nakratko o nje poteku, sicer malo pozno, a vseeno bolje, kakor če bi ne poročali. — Konferenca se je udeležilo okoli 190 »pionirjev prosvete«, moškega in ženskega spola. S svojim obiskom sta počastila konferenco okrajni glavar g. Lipovšek in nadzornik za meščanske šole gosp. Fran Fink iz Maribora. Kot gosta sta prisostvovala meščanski učitelj g. Trobej iz Ljutomerja in katehet g. Horvat. Bila je to druga uradna konferenca prekmurskega učitelstva. — Začela se je z mešanim zborom »Slovenac, Srb, Hrvat«. — Predsednik konference, okrajni šolski nadzornik Fran Cvetko je vsled zamude vlaka otvoril konferenco ob 10. uri. Pozdravil je navzoče učitelstvo in goste. Pozdravil brzojavki sta se na soglasni sklep učitelstva odposlali 1. kralju Aleksandru I. in kraljici Mariji, 2. višjemu šolskemu nadzorniku in dvornemu svetniku, našemu gospodu Ganglu. Po prvi brzojavki se je navdušeno zapela državna himna »Bože pravde«. — Nato je predsednik obširno poročal o stanju prekmurskega šolstva, dajajoč potrebne napotke in migljaje, vse na podlagi izkušenj in zaznav, ki si jih je nabral o nadzorovanju tukajšnjih šol in lastni šolski praksi. Iz poročila se je dalo povzeti, da prekmursko šolstvo napreduje in bo napredovalo i nadalje, ako se bo vsaka učna oseba zavedala svojih vzvišenih dolžnosti v lastnosti vzgojitelja-učitelja in Jugoslovana. Poleg tega je pa seveda potrebno vplivati še na neorientirano ljudstvo, da bo vedelo ceniti, ljubiti in podpirati narodno šolo. Tov. Humar iz Vidoncev je potem nakratko poročal o temi, kaj je narodna šola v Prekmurju že dosegla kot gojiteljica in pospeševalka narodne in državljanske vzgoje in katere tostvarne načrte ima za šolsko leto 1923/24. Drugo, prav lepo in stvarno sestavljeno poročilo o pomenu risanja, telovadbe, petja in ročnih del za estetsko in narodno vzgojo je podala gospa Dragotina Kirarjeva (Pavel) iz Trnja. Nadzornik g. Fink je prav zanimivo predaval o temi, kakšen bi moral biti nazorni nauk v osnovni šoli, dočim je domači nadzornik g. Cvetko govoril o

modernem pouku spisja v osnovni šoli. Konferenca je sprejela tudi nekatere aktualne predloge, ki pa jih tukaj ne kaže navajati. Nadejamo se, da ne bodo pri višjem šolskem oblastvu neugodno rešeni. — Dnevni red konference je bil obširen, vse se je moralo vršiti v precej hitrem tempu, kljub temu je ujel vsak udeležnik nekaj dobrega, zlasti novih pobud, da bo s poživljeno vneto v bodoče opravljal svoj vzvišeni poklic vzgojitelja-učitelja. Naša naloga je: povzdigniti šolstvo in narodno prosveto na čim višjo stopnjo.

— **Slovenska šolska Matica.** V pedagoškem zborniku za leto 1923. je treba število članov pri Prekmurju popraviti tako: Članov 99 (+ 37). Vsled tega ne odgovarja tudi skupno število članov istini. Resnično število članov ni 2410, ampak 2459. Število letošnjih članov je potemtakem padlo samo za 100 v primeri z lanskim letom. — Da se prekmursko učitelstvo zaveda visoke važnosti naše Slovenske šolske Matice, to dokazuje dovolj dejstvo, da je vposlalo članarino na poziv potom okrožnice šolskemu nadzorniku in poverjeniku Franu Cvetku tekotom treh tednov. Čast zavednosti in točnosti!

Vestnik za učiteljski naraščaj.

AKADEMIJA NA LJUBLJANSKEM UČITELJSKU.

Abstinenčna krožka moškega in ženskega državnega učiteljskega v Ljubljani sta priredila v soboto 9. t. m. s sodelovanjem pevskega zbora F. S. pod vodstvom prof. E. Adamiča prav zanimivo akademijo. Na vzporedju je bilo 15 izbranih točk, ki so se menjavale pred nami v pestri slikovitosti, in sicer: 4 mešani zbori, dvoje deklamacij, 1 solospjev in 1 duet, oboje s spremljevanjem klavirja; dalje gosli in klavir, duet gosli, moški kvartet in kratek protialkoholni govor. Ves spored so izvršili naši mladi naraščajniki dovršeno-krasno! Izmed pevske točke je posebno ugajal moški kvartet, ki je moral na splošno željo eno točko ponoviti. Govoril pa je znani in žalbog edini pravi protialkoholni slovenski propagator duh, svet. g. J. Kalan, ki je bodril mlade abstinentne k nadaljni vztrajnosti ter izrazil željo, da bi se moški in ženski krožek razširil v velik krog, podoben onemu naših srbskih bratov, kjer je med srednješolci 7000, po drugem poročilu že celo 12.000 organiziranih abstinentov. Ob sklepu akademije je pohvalil in zahvalil prireditelje(ice) navzoči višji šolski nadzornik Wester, kateri zahvali so se pridružili vsi ostali poslušalci, izražujoč samo eno napako, namreč, da je bil ta zanimivi večer vzlic mnogim točkam vendarle mnogo — prekratke.

Obrambni vestnik.

PODRŽAVLJENJE UČITELJSTVA IN KLERIKALCI.

Naše klerikalce je podržavljenje učitelstva, kakor je bilo predvidevano v ustavi, strašno zbolelo. »Straža« je napisala o tem besen članek, v katerem skuša z uporabo vseh mogočih za lase privlečenih argumentov dokazati slabe strani tega vladinega koraka, med vrsticami pa neženirano pove, zakaj so klerikalci in ona proti podržavljenju. Med svojimi argumenti pravi, da je višji šolski svet že danes ob vso veljavo; da od podržavljenja nima nič ne država, ne ljudstvo, ne učitelstvo; da obstoja nevarnost, da se bodo v naših krajih uklinili razredi ali cele šole in reducirale učne moči, vsled česar bo trpela naša kultura, da bodo radi tega učitelji vedno pristaši vladajoče stranke, ki bo vedno srbska (!); da bodo zanemarjali pouk »materinščine« na škodo srbohrvaščine in cirilice; da ljudstvo od tega ne bo imelo nič dobrega; da se bo še bolj šopirilo protiljudsko liberalno učitelstvo itd., itd. V resnici klerikalce prav nič ne briga, koliko veljave ima višji šolski svet, ko ni v njihovih rokah; ne briga jih, če ima od tega kaj učitelstvo, država in ljudstvo; ne briga jih naša kultura, pač pa jih briga samo eno: koliko komande imajo oni kot stranka nad učitelstvom in nad šolo. Hudo jim je, da sedaj, ko je učitelstvo podržavljeno, ne bodo mogli nikdar več uvesti pri nas zopet onih časov izza Šusteršičeve dobe, ki jo je naš nesmrtni Cankar ovekovečil kot kulturni škandal slovenske zgodovine v svojih »Hlapcih«. Hudo jim je, da ne bodo mogli poniževati, preganjati in uničevati naših najidealnejših prosvetnih delavcev, naših učiteljev zato, ker slučajno niso hlapci in priganjači SLS. Odtod vsa onemogla